

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" septembra numurā... 2
- Saimniekiem talkā nāk Tehnikas izmaksu aprēķinu rīks... 2
- No 2022. gada izmaiņas paziņojumos par fiziskajām personām izmaksātajām summām... 5
- Ārpussakņu mēslojuma efektivitāte ziemas kviešos... 6
- Kiploku sagatavošana stādīšanai... 8
- ALTUM pieredze: pandēmijas laiku lauksaimnieki izmantojuši attīstībai... 10
- Saimniecības spēks ir nozaru dažādība... 11
- Uzmanīsimies no negodīgiem piedāvājumiem!... 12
- Meža aizsardzības aktualitātes... 12
- Eiropas mēroga kampaņa veselīgam dzīvesveidam... 13
- Pārskatīti dati par kultūraugu ražām... 13
- Patērētājiem svarīga gaļas izcelsmes marķēšana... 13
- EK atļauj *Lactalis* iegādāties *Leerdammer*... 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2021. gada novembrī... 14
- Ar mīlestību pret savu zemi un tās vērtībām... 15

LLKC publicitātes foto

AKTUALITĀTES

Kuldīgas Viļa Plūdoņa vidusskolas pavāres Solvita Bite un Inga Ozola konkursā "Mana novada garša" ieguva otro vietu

"NOVADA GARŠA" – AR SKATU NĀKOTNES ĒDIENKARTĒ

Pārtikas ražošanas un patēriņa tendencu apzināšana, Latvijā ražotas pārtikas kvalitātes vērtēšana un pavāru konkursi – piesātināts un izzinošs bija LLKC rīkotais šā gada "Novada Garšas" pasākums, kas oktobra sākumā norisinājās Rīgā, Hanzas peronā.

Jau trešo gadu Rīgā, Hanzas peronā, LLKC zīmola "Novada Garša" ietvaros notika virkne pasākumu par un ap pārtiku. Jau pirms pasākuma ar Pavāru kluba gādību Latvijas ražotāju iesūtītos produktus "Novada Garšas" labāko produktu konkursam vērtēja starptautiska žūrija – ne tikai pavāri, bet arī pārtikas tehnologi un nozares profesionāļi. Šis bija otrais gads, kad

šāds konkurss notika, ja pērn tam tika iesūtīti 72 produkti, tad šogad to skaits sasniedza jau 172. Teju katrs no iesūtītajiem produktiem saņēma novērtējumu kādā no trim kategorijām – zelta, sudraba un bronzas. Vērtēti visdažādie produkti, sākot no kūpinātām zivīm līdz pat ievārtējumiem un limonādēm.

Centrālais "Novada Garšas" pasākums – konference "Vietējie produkti – nākotnes virzītājspēks", kas ir turpinājums augustā aizsāktajam nacionālajam dialogam par pārtikas sistēmām. Ja augustā pārtikas sistēmas dažādu jomu profesionāļi vērtēja globālā un politiskā kontekstā, tad "Novada Garšas" konferencē iezīmējas skaidras tendences,

► 3. lpp.

UZZIŅA

- Zīmols "Novada Garša" ir LLKC izveidota ilgtspējīga vietējās pārtikas sistēma, kas nodrošina Latvijas izcelsmes pārtikas produktu izsekojamību un kvalitāti.
- "Novada Garšas" mērķi ir izveidot Latvijas pārtikas produkcijas katalogu ar vietējās izcelsmes pārtikas ražotājiem un pārstrādātājiem; rīkot pasākumus, konferences, konkursus, meistarklases, popularizējot vietējo pārtiku un tās atpazīstamību Latvijā, ES un pasaulē; konsultēt par sertificēšanas sistēmu GLOBALG.A.P. Latvijā.
- Lai šos mērķus īstenotu, "Novada Garša" reģionālajos pasākumos Vidzemē, Kurzemē, Zemgalē, Latgalē un noslēguma pasākumā Rīgā iepazīstina ar labākajiem vietējās produkcijas ražotājiem, mājražotājiem un ēdienu gatavotājiem.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" SEPTEMBRA NUMURĀ

Septembra numurā kopā ar "Swedbank" ekonomikas ekspertiem Līvu Zorgenfeiju un Raimundu Miltiņu skaidrojam, kādēļ pēdējos mēnešos sadārdzinās resursi. Banku ekonomisti uzskata, ka cenu kāpums turpināsies līdz gada beigām, bet bremzēties tas varētu, sākot no nākamā gada otrā ceturkšņa. Tomēr jau ne tik tālā nākotnē būtiskas izmaiņas ekonomikā ienesīs izpratne par nepieciešamību to mainīt klimata pārmaiņu mazināšanas mērķu sasniegšanai.

Saimnieku pieredzes rubrikā iepazīstinām ar jauno zemnieku Kārli Pintānu no Smiltenes novada Raunas pagasta z/s "Pintāni". Kārlis salīdzinoši īsā laikā, ieguldot pamatā paša līdzekļus, atīstījis piensaimniecību, uzbūvējot fermu, iegādājoties nepieciešamo tehniku un uzstādot divus slaukšanas robotus.

LLKC konsultants–eksperts veterinārmedicīnā Dainis Arbidāns raksta par higiēnas, imunitātes un vides nozīmi kvalitatīva piena ieguvē. Tikpat lietderīgi piensaimniekiem būs arī LLKC Lopkopības nodaļas vadītājas un žurnāla nozaru redaktora Silvijas Dreijeres raksti par to, ka proteīna efektivitāte var pārspēt barības efektivitātes rādītāju, kā arī par cietstāves periodu, kas ietekmē

govju ražību un brāķēšanu. Savukārt par ģenētikas nozīmi veselīga un ražīga piena govju ganāmpulka izveidē raksta LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītāja Anita Siliņa.

Ikvienam liellopu audzētājam noderēs LLKC lopkopības konsultantes Lailas Plītas ieteikumi ganāmpulka veselības plānošanā, kā arī raksts "Kas atgremotāju barībā iekmē šķiedras sagremojamību".

Žurnālā arī raksts par to, kā saimnieko trijās Sēlijas gaļas liellopu saimniecībās – z/s "Dārznieki", SIA "SigLip" un z/s "Straumes". Saimniecības apmeklējām Gaļas liellopu audzētāju biedrības rīkotā pieredzes apmaiņas braucienā.

Aitkopjiem būs lietderīgi iepazīties ar LLKC lauksaimniecības/mehānikas inženiera Pētera Zelča rakstu "SIA "3D Development" – neparasti risinājumi aitkopības attīstībai", kurā izvērtēti saimniecības tehnoloģiskie risinājumi.

Kā putnkopjiem pareizi apieties ar olām, lai samazinātu zaudējumus, skaidro Latvijas Apvienotās putnkopības nozares asociācijas izpilddirektore Anna Ērliha un sertificēta veterinārārste Anna Malinene.

LLKC Apgāda redaktore un žurnāliste Dace Millere septembra

izdevumā raksta par pirmo neatkarīgās Latvijas olimpieti jāšanas sportā Kristapu Neretnieku un viņa zirgiem.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2021_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **LL**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

AKTUALITĀTES

SAIMNIEKIEM TALKĀ NĀK TEHNIKAS IZMAKSU APRĒĶINU RĪKS

Lai plānotu saimniecību izdevumus, iegādājoties dažādas tehnikas vienības, LLKC Inženiertehniskā nodaļa piedāvā izmaksu aprēķiniem izmantot jaunu Tehnikas izmaksu aprēķinu rīku.

Tehnikas izmaksu aprēķina rīks paredzēts, lai noskaidrotu, cik patiešībā izmaksā tehnikas izmantošana saimniecībā. To iespējams pielietot, lai modelētu situāciju jaunas tehnikas iegādei, kā arī optimizētu jau esošās tehnikas izmantošanu.

Rīkā pieejamas informatīvas tabulas, kurās iespējams atrast gan remonta un tehnisko apkopju izmaksas, gan tehnikas degvielas patēriņu atkarībā no veicamā darba, gan arī darba ražī-

gumu, strādājot ar dažādām tehnikas vienībām. Lapā "Degvielas patēriņš" atradīsiet informāciju par degvielas patēriņa un darba ražīguma aprēķināšanu atkarībā no izmantotās tehnikas. Šī informācija varētu būt noderīga, lai aprēķinātu tabulās neuzskaitīto darbu degvielas patēriņa un darba ražīguma aprēķināšanai.

Atbilstoši vajadzībai rīka lietotājam iespējams izvēlēties vienu no trijām aprēķinu iespējām: "Pašgājējmašīnas", "Iekārtas ar elektropiedziņu" vai "Lauksaimniecības agregāti un traktori".

"Kad lietotājs aprēķina formas tukšajās ailītēs savādītās savu informāciju, programma veic aprēķinu un tiek

iegūti gala rezultāti, kas izteikti gan kā darba stundas, gan kā viena hektāra apstrādes izmaksas. Papildus vizuālajā grafikā iespējams analizēt izmaksu struktūru, nosakot kritiskās pozīcijas, kuras tad darba gaitā iespējams optimizēt," rīka ieguvumus skaidro Inženiertehniskās nodaļas speciālists Pēteris Zelčs.

Lai rīka izmantošana būtu pēc iespējas saprotamāka un ērtāka, pie katras aizpildāmās ailītes ir arī skaidrojošs komentārs, kas tajā rakstāms.

Rīks atrodams: <https://ej.uz/59rt> (skat. pielikumu). Plašāka informācija: Pēteris Zelčs, e-pasts: peteris.zelcs@llkc.lv, tālrunis: 26365611. **LL**

LLKC Inženiertehniskā nodaļa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKCLV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 1. lpp.

kādas ir patērētāju vēlmes un kādas ražotāju iespējas ne tikai saražot, bet arī piegādāt pārtiku, kādu vēlas patērētājs – veselīgu, garšīgu, par pieņemamu cenu, ilgtspējīgi saražotu, ātri un ērti piegādātu.

Veselīga pārtika – ko vēlas pircējs?

Konferences sagatavošanas laikā tika apvaicāti dažādu iedzīvotāju grupu pārstāvji, lai noskaidrotu, kādu pārtiku viņi uzskata par veselīgu un kādu vēlas ēst nākotnē. Bērmdārznieki par veselīgu uzskata dārzeņus un augļus, te gan ir runa par Ikšķiles brīvās skolas bērmdārzniekiem, kur bērnu ēdināšanai izmanto veģetāru uzturu, pēc iespējas pašu audzētu. Biroju darbinieki, konkrēti Imanta Ziedoņa fondā “Viegli” strādājošie, lūkojas bioloģiskas pārtikas virzienā ar uzsvaru pēc vairāk dārzeņu un mazāk gaļas. Īsā eksperimentā, meklējot lielveikalos bioloģiskas ēdienkartes sastāvdaļas, atklājās, ka tās nemaz nav tik viegli atrast, grūtības nebija tikai bio piena produktiem, bio dārzeņu ir maz, gaļas – nemaz. Savukārt aktīva dzīvesveida piekritēji – alpīnisti Kristaps un Kristīne Liepiņi – atzīst, ka Latvijā ir nopērkama laba, veselīga un garšīga pārtika, taču ir vieta izaugsmei. Konkrēti – viņi iesaka Latvijā vairāk ražot dehidratētu pārtiku, tādu, kas viegli paņemama līdzī ceļojumā, aplejama ar karstu ūdeni un apēdama. Pietrūkst arī nedrūpošu proteīna batoniņu. Vienlaikus kā izcilas tiek novērtētas Latvijā ražotās sukādes, kā arī kaltēta gaļa.

**Gards
otrais
ēdiens
publiskā
sektora ēdi-
nātāju konkursā
“Mana novada garša”**

**Vidzemes komandai konkursā
“Mana novada garša” padomus
sniedza šefpavārs Kārlis Visockis**

atlaide); produkts ir veselīgs; produkts ir vietējās izcelsmes. Tikai pēc tam seko izvēles par labu ekoloģiskai un videi draudzīgi ražotai; viegli lietojamai un ātri pagatavojamai un, visbeidzot, – ētiski un sociāli atbildīgi saražotai pārtikai. Būtisks fakts – Latvijā pēdējos gados samazinās iedzīvotāju skaits, kuri pārsvarā iegādājas tikai ekoloģiskus produktus.

Kas ietekmē pircēju izvēli? Pirmkārt, kā jau minēts iepriekš, ir cena – ne vienmēr cilvēki var atļauties maksāt vairāk vai arī nesaskata jēgu to darīt. Otrkārt – veselības aspekts, cilvēki fokusējas uz atsevišķiem veselīgiem vai neveselīgiem produktiem. Vides jautājumi ir pēdējie, uz ko balsta izvēles, ar ilgtspējīgiem produktiem cilvēki saprot ētiski ražotus un vietējus produktus, tādus, kas saražoti, ievērojot vides un dzīvnieku labturības prasības.

Lai arī pircēju un, jāteic, arī ražotāju rīcība tiek balstīta caurmērā uz praktiskiem apsvērumiem, tomēr jārēķinās, ka tendences mainās. Ražotāju un pircēju aptaujās par faktoriem, kas ietekmēs pārtikas ražošanu nākamajos piecos gados, tiek atzīmēts, ka ietekme būs Covid-19 pandēmijas sekām, sagaidāmas pārmaiņas globālajos tirgos, cilvēku paradumu maiņai, aizvien asākai konkurences cīņai un arī jaunu tehnoloģiju ieviešanai.

Kam jānotiek, lai iedzīvotāji aizvien vairāk izvēlētos ilgtspējīgi ražotu un bioloģisku pārtiku? Pētniekuaprāt, nav citas iespējas, kā ieviest pārmaiņas nozares politikā un regulējumos.

▶ 4. lpp.

Kas ietekmēs pārtikas izvēli

Socioloģiskās aptaujas par iedzīvotāju pārtikas paradumiem un izvēli rāda – cilvēki atbalsta bioloģiski audzētu, ilgtspējīgi ražotu pārtiku. Brīdī, kad tā jāizvēlas veikala plauktā, galvenais ir cena un garša. To apstiprina arī Baltijas Studiju centra (BSC) pētījumi pārtikas jomā, ko konferencē prezentēja BSC vadošais pētnieks Miķelis Grīviņš. Jau vairākus gadus, pētot iedzīvotāju izvēles un aptaujās uzdodot jautājumu, kādi aspekti cilvēkiem ir būtiskākie, iegādājoties pārtikas produktus, kā trīs svarīgākie tiek atzīmēti: produktam ir zema cena (t. sk.

Daļa no plašās “Novada Garšas” komandas

► 3. lpp.

Tātad – ar burkānu un pātagu. Piemēram, nodokļu izmaiņas par labu zaļi saražotai pārtikai un arī lielāks atbalsts tiem, kas šādu pārtiku audzē un ražo.

Jāteic, ka ir valstis, kas jau pamazām ievieš ilgtspējīgas pārtikas pamatnostādnes. Uztura speciāliste un žurnāliste Zane Timpore kā piemēru min Dāniju. Šīs valsts nesēn pieņemtajās ilgtspējīgas pārtikas pamatnostādņēs iedzīvotāji tiek aicināti vairāk ēst dārzeņus un augļus, kuru ražošana aizņem mazāku tā saukto ekoloģisko pēdu jeb rada mazāku ietekmi uz vidi, sarkano gaļu vairāk aizstāt ar zivīm, putnu gaļu, kā arī pākšaugiem. Norādot uz uztura modi pasaulē, Zane Timpore secinājusi, ka patērētāji turpinās meklēt alternatīvu gaļu. Aizvien vairāk būs tādu, kas sevi dēvēs par fleksitāriešiem, tas ir, – cilvēki, kuri samazina gaļas lietošanu uzturā, bet no tās neatsakās. Modē nāk fermentētu graudu izmantošana, gaļas vietā – zivju šķiņķi, laša salami, gliemeņu desas, protams, – pamazām savu vietu ieņems arī insektu proteīns. Vienlaikus no modes aiziet cukuroti produkti un alkohola lietošana. Lai nu tā būtu.

Jāatzīmē vēl kāds būtisks aspekts pārtikas sektorā, ko ieviesusi kovida pandēmija – cilvēki aizvien vairāk preces, tajā skaitā pārtiku, cenšas pasūtīt attālināti. Skaidrs ir viens, ka šī tendence vērsīsies plašumā, radot jaunu izaicinājumu gan pārtikas tirgotājiem, gan ražotājiem, jo īpaši mazajiem, kas vēlas paši nodrošināt pārtikas piegādes pircējiem. Te konferences laikā klātesošie tika iepazīstināti ar diviem uzņēmumiem, kas ir gatavi piedāvāt savus risinājumus. Viens no tiem – SIA “Zero Contact Services”, kas strādā pie jauna veida “pastkastītes” jeb pasta stacijas izveides. Tajā varētu ievietot jebkāda veida sūtījumus, ne tikai žurnālus un neliela izmēra nepārtikas izstrādājumus, bet arī gaļas produktus, dārzeņus un cita veida pārtiku, kam nepieciešams nodrošināt konstantu temperatūru neatkarīgi no laikapstākļiem. Izstrādātāji sola, ka jau tuvākajos mēnešos šādas “pastkastītes” cilvēkiem tiks piedāvātas nomā.

Otrs jaunums, ko piedāvā uzņēmums “IzziPizzi”, attiecas uz jebkuru ražotāju, kam jārisina neliela apjoma produktu piegādes uz dažādām Latvijas vietām. “IzziPizzi” izveidojis loģistikas sistēmu, kas šo problēmu risina, tādējādi par nelielu samaksu nodrošinot pārtikas piegādes pa tiešo no ražotāja uz veikaliem un arī pie patērētājiem.

Konkursa “Latvijas gada pavārs 2021” un “Reaton Zelta pavārnīca 2021” uzvarētāji: Gada pavāra titulu ieguva Dinārs Zvidriņš no restorāna “Laivu piestātne”, 2. vietu – Artūrs Marčenko, 3. vietu – Kirils Komarovs. Gada pavārzelļa tituls tika Aleksandrai Krūkai

“Novada Garšas” vēlējās brokastīs Hanzas perona vasaras terasē gardus grilējumus piedāvāja Liepājas uzņēmums “KūpBBQ”

“Latvijas gada pavārs 2021” un “Reaton Zelta pavārnīca 2021”

“Novada Garšas” ietvaros jau 18. reizi noteikts par Latvijas kulinārijas tradīciju kļuvušo pavāru konkursu “Latvijas 2021. gada pavārs” un Reaton “Zelta pavārnīcas” ieguvējs. Gada pavāra titulu ieguva restorāna “Laivu centra šefpavārs” Dinārs Zvidriņš, automātiski kļūstot arī par prestižā pavāru konkursa *Bocouse d’Or* Eiropas atlases kandidātu, kas 24. un 25. martā notiks Budapeštā. Balvā uzvarētājs tradicionāli saņem Zelta pavārnīcu un 500 eiro naudas balvu. 3. vietu ieguva Kirils Komarovs, savukārt 2. vietas ieguvējs Artūrs Marčenko

sagādāja sirsnīgu pārsteigumu visiem pasākuma viesiem, bet jo īpaši savai draudzenei Darjai, uz skatuves publiski izsakot bildinājumu!

Savukārt titulu “Latvijas 2021. gada labākais pavārzelis” ieguva Aleksandra Krūka, balvā saņemot Reaton koka pavārnīcu kā karjeras sākuma simbolu un naudas balvu 200 EUR apmērā.

Konkurss publiskā sektora ēdinātājiem “Mana novada garša”

Sadarbībā ar Pavāru klubu otro reizi Hanzas peronā notika arī konkurss publiskā sektora ēdinātājiem. Šogad tajā piedalījās pavāri no Plūdoņa vidusskolas Kuldīgā, Latgales komandas, kā arī SIA *Baltic restaurant* komanda no Rīgas kā Vidzemes pārstāvji. Uzvaras laurus šajā konkursā otro gadu pēc kārtas plūca Latgales komandas pavāres Valentīna Sproģe un Iveta Uršulka. Atgādinām, ka pirmajā 2020. gada konkursā uzvarēja Latgales komanda no Rekovas vidusskolas. 2. vietu ieguva Kuldīgas Plūdoņa vidusskolas pavāres – Solvita Bite un Inga Ozola, savukārt 3. vietu Vidzemes komanda – Kaspars Kļauģis un Aira Jaunzare.

Profesionālo un publiskā sektora ēdinātāju veikumu vērtēja starptautiska profesionāļu žūrija: Rudolfs Vīsnapū (Igaunija); Johans Nelsens (Beļģija), Tomass Rimidis (Lietuva), Heinrihs Erhards (Latvijas 2020. Gada pavāra titulu ieguvējs), šefpavārs Raimonds Zommers.

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja
Ilze Rūtenberga-Bērziņa, LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

NO 2022. GADA IZMAIŅAS PAZIŅOJUMOS PAR FIZISKAJĀM PERSONĀM IZMAKSĀTAJĀM SUMMĀM

Tiem uzņēmumiem un saimnieciskās darbības veicējiem, kas izmaksā fiziskajām personām ienākumus, ir noteikts pienākums sniegt paziņojumu Valsts ieņēmumu dienestam par izmaksāto ienākumu veidu un summām.

Ar 2022. gada 1. janvāri spēku zaudēs MK noteikumi Nr. 677, kas noteica gan paziņojuma veidlapu, gan arī ienākuma veidu kodus. No nākamā gada spēkā stāties jauni MK noteikumi Nr. 610 – “Noteikumi par paziņojumā par fiziskajai personai izmaksātajām summām iekļaujamo informāciju”. Kā redzams jau noteikumu nosaukumā, tie paredz paziņojumā iekļaujamo informāciju, un tas nozīmē, ka paziņojumam vairs nebūs ar normatīvo aktu noteikta veidlapa. Turpmāk paziņojuma veidlapa būs pieejama tikai Elektroniskās deklarēšanas sistēmā. Turpmāk VID informēs par izmaiņām ienākumu veidu un papildu atvieglojumu veidu kodu sarakstā VID publiskajā tīmekļvietnē un EDS ne vēlāk kā 60 dienas pirms paziņojuma iesniegšanas termiņa. Ienākumu veidu un papildu atvieglojumu veidu kodu saraksts tiks publicēts līdz 2021. gada 1. novembrim. VID informatīvajā materiālā ir norādīts, ka par ienākumu veidu un atvieglojumu veidu kodu publicēšanu būs sīkāka informācija.

Jauns grāmatvedības likums

Ar nākamā gada 1. janvāri spēku zaudēs likums “Par grāmatvedību”, kas grāmatvedības kārtotāšanas pamatjautājumus reglamentēja jau kopš 1993. gada. Jaunais Grāmatvedības likums pieņemts 2021. gada 10. jūnijā un publicēts “Latvijas Vēstnesī” 28. jūnijā. Jāņem vērā, ka līdz ar likumu “Par grāmatvedību” spēku zaudēs MK noteikumi, kas izdoti saskaņā ar to; tātad – mūs sagaida vēl kāds darbiņš, būs jāiepazīstas ar jauniem MK noteikumiem.

Jaunā likuma 1. pantā sniegts dažādu ar grāmatvedības jomu saistītu un likumā izmantotu terminu skaidrojums.

Grāmatvedības likums nosaka šādus grāmatvedības uzdevumus:

1) nodrošināt uzņēmuma vadību ar grāmatvedības informāciju, kas nepie-

ciešama saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai;

2) nodrošināt finanšu pārskatu lietotājus ar patiesu un pilnīgu informāciju par uzņēmuma mantu, saistībām, finansiālo stāvokli, saimnieciskās darbības rezultātiem un naudas plūsmu;

3) veikt nodokļu aprēķināšanu;

4) nodrošināt ieņēmumu un izdevumu norobežošanu pa pārskata periodiem.

Paaugstināts apgrozījuma sliekšnis, kuru sasniedzot, reliģiskajām organizācijām un biedrībām (nodibinājumiem, arodbiedrībām un to apvienībām) grāmatvedība kārojama divkārsā ieraksta sistēmā, – 100 000 eiro līdzšinējo 40 000 eiro vietā.

Mainītas prasības attaisnojuma dokumentu noformēšanā:

- nav jānorāda juridiskā adrese (ja dokumenta autors saskaņā ar likumu jāreģistrē) vai adrese (ja dokumenta autors ir fiziska persona);

- nav jānorāda saimnieciskā darbības pamatojums;

- ja saimnieciskā darbības dalībnieks ir fiziska persona, kas neveic saimniecisko darbību, attaisnojuma dokumentā var norādīt tikai šīs personas vārdu un uzvārdu.

Noteikti garāki attaisnojuma dokumentu iegrāmatošanas termiņi:

- attaisnojuma dokumenti ir jāiegrāmato 20 dienu laikā (patlaban – 15 dienu laikā) pēc attiecīgā mēneša beigām

- biedrības, nodibinājumi un reliģiskās organizācijas, kas grāmatvedību kārtot vienkāršā ieraksta sistēmā, attaisnojuma dokumentus drīkst iegrāmāt ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc tā ceturkšņa (tagad – mēneša) beigām, kurā attiecīgais attaisnojuma dokuments ir saņemts vai izsniegts (nosūtīts).

Atvieglotas kases grāmatas kārtotāšanas prasības:

- uzņēmumi, kuriem vidējie dienas ieņēmumi nepārsniedz 500 eiro (tagad 150 eiro), kases grāmatu var kārtot reizi nedēļā;

- biedrības, nodibinājumi un arodbiedrības, kā arī reliģiskās organizācijas un to iestādes, kuras kārtot grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā un kases ieņēmumus un kases izdevumus reģistrē naudas plūsmas uzskaites žurnālā, kases grāmatu var nekārtot.

Aicinu visus rūpīgi iepazīties ar jauno likumu. Tāpat patlaban ir pieņemti arī trīs jauni MK noteikumi:

- MK noteikumi Nr. 569 – “Noteikumi par politisko organizāciju (partiju) un to apvienību gada pārskatiem”;

- MK noteikumi Nr. 590 – “Kārtība, kādā grāmatvedībā novērtē un finanšu pārskatos norāda uzņēmuma mantu un saistības, ja uzņēmuma vai tā struktūrvienības darbība tiek izbeigta”;

- MK noteikumi Nr. 625 – “Prasības kases ieņēmumu un kases izdevumu attaisnojuma dokumentiem un kases grāmatas kārtotāšanai”.

Skaidro lvportals.lv

Iesakū arī divus noderīgus materiālus no www.lvportals.lv:

- Uzņēmumu reģistra informācija – no maksas izziņām uz bezmaksas pakalpojumiem tiešsaistē: <https://ej.uz/fs4v>.

- Par kapitāla pieauguma nodokli no pārdotā īpašuma: <https://ej.uz/h7qy>. **LL**

Linda PURIŅA,
LLKC Grāmatvedības un
finanšu nodaļas vadītāja,
sertificēta nodokļu konsultante
e-pasts: linda.purina@llkc.lv
tālrs. 63007561

“LAUKU LAPU” IESPĒJAMS ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapa” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.

Abonēšanas indekss – 1163.

AUGKOPĪBA

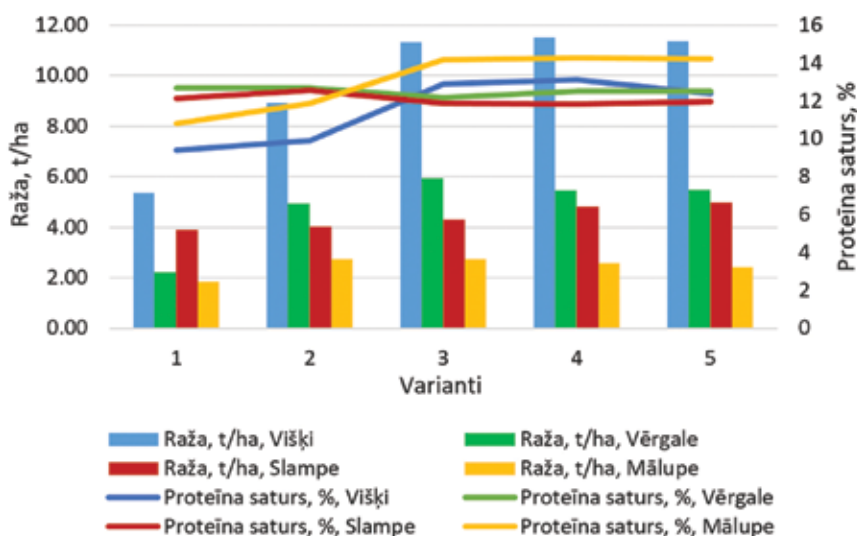
ĀRPUSAKŅU MĒSLOJUMA EFEKTIVITĀTE ZIEMAS KVIEŠOS

Ziemas kvieši ir visplašāk audzētais kultūraugs Latvijā, 2021. gadā sējplatība sastādīja vairāk nekā 425 tūkstošus hektāru (pēc LAD datiem). To audzēšanā viens no faktoriem, kas ietekmē sējumu attīstību, ir augu ziemotspēja un nodrošinājums ar barības vielām.

Bez augam nepieciešamajiem pamatelementiem N, P un K graudaugiem būtiska nozīme pārziemošanas nodrošināšanā un ražas ieguvē ir sekundāram elementam magnijam un mikroelementiem kā varš, cinks un mangāns. Ilgstoši sausuma periodi liedz augam uzņemt nepieciešamās barības vielas, tāpēc viens no risinājumiem ir ārpussakņu mēslojums.

Lai salīdzinātu un novērtētu ārpussakņu mēslojuma efektivitāti ziemas kviešos, LLKC sadarbībā ar Latvijas Zemnieku federāciju un AREI jau trešo (noslēdzošo) gadu ierīkoja demonstrējumu dažādos reģionos četras saimniecības: Daugavpils novadā Višķu pagastā LLU MPS “Pēterlauki” (“Kalna Višķi”), Dienvidkurzemes novadā Vērgales pagastā z/s “Sproģi”, Alūksnes novadā Mālpes pagastā z/s “Kadiķi M. A.” un Tukuma novadā Slampes pagastā z/s “Liepkalni”.

Saimniecībās iesēti ziemas kvieši un pielietoti mēslošanas līdzekļi piecos variantos: visos variantos lietots pamatmēslojums, 1. kontrole – papildmēslojums netika lietots, 2.–5. variantiem, veģetācijai atjaunojoties, dots amonija sulfonitrāts 300 kg/ha, 3.–5. variantos stiebrošanas sākumā dots amonija sulfonitrāts 200 kg/ha, 4. variantā cerošanas beigās ārpussakņu mēslojums Yara Vita Gramitrel 2 l/ha, bet 5. variantā Yara Vita Gramitrel

1. attēls. Ziemas kviešu graudu raža un proteīna saturs demonstrējumu vietās

rudenī 3–4 lapu stadijā 1 l/ha un pavasarī cerošanas beigās – 1 l/ha. Demonstrējuma varianti izvēlēti, lai augu veģetācijas laikā novērtētu slāpekļa un ārpussakņu mēslojuma atšķirīga lietošanas laika un devas efektivitāti, tā ietekmi uz graudu ražu un kvalitāti.

Visos reģionos 2020./2021. gada ziema ietekmēja augu pārziemošanu, kad sniegs uzsniga janvārī uz nesasalušas augsnes. Savukārt visos reģionos pavasaris un vasaras pirmā puse bija sausāka un siltāka, kā ilggadīgi novērots. Tas ietekmēja arī demonstrējumos iegūtās ražas un graudu kvalitāti. Ražas atšķirības un graudu proteīna saturs starp variantiem dažādās saimniecībās apkopotas 1. attēlā.

LLU MPS “Pēterlauki” Višķu nodaļā ziemas kvieši ‘Skagen’ iesēti 15.09.2020., reizē ar sēju iestrādāts NPK 10:26:30 300 kg/ha, lietots papildmēslojums atbilstoši variantiem

un augu aizsardzības līdzekļi pēc nepieciešamības. Augstākā raža 11,53 t/ha iegūta 4. variantā, kur lietots ārpussakņu mēslojums cerošanas beigās. Ārpussakņu mēslojums augiem nav radījis būtiskas izmaiņas ražas līmenī, ko var secināt, salīdzinot 4. un 5. variantu ar 3. variantu. Slāpekļa papildmēslojums ir nodrošinājis augstāku proteīna saturu – virs 12%, salīdzinot ar 1. un 2. variantu. Dodot slāpekļa papildmēslojumu (sulfonitrāts NS (30:7) 300 kg/ha) atjaunojoties veģetācijai un stiebrošanas sākumā (sulfonitrāts NS (30:7) 200 kg/ha), ir notikusi labāka slāpekļa izmantošanās.

Dienvidkurzemes novada Vērgales pagasta z/s “Sproģi” 12.09.2020. iesēti ziemas kvieši ‘Skagen’ augsnē ar vidēju fosfora un kālija nodrošinājumu, optimālu augsnes reakciju. Pirms sējas dots pamatmēslojums NPK 10:26:26 – 300 kg/ha visiem variantiem. Atjaunojoties veģetācijai, vi-

**Makšķerēšanas,
vēžošanas un zemūdens
medību kartes
var iegādāties internetā:
makskeresanaskarte.lv.**

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

**WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV**

Foto: Nikolajs Irtiševs un Ilze Skudra

Demonstrējuma lauki zemnieku saimniecībā "Kadiķi M. A."

siem variantiem dots mēslojums NPK 18:11:13 – 200 kg/ha, jo pēc ziemas augiem bija izteikts fosfora trūkums. Papildmēslojums dots atbilstoši variantiem. Augu aizsardzības līdzekļi lietoti nezāļu un slimību ierobežošanai. Augstākā raža 5,94 t/ha iegūta 3. variantā, kur slāpekļa papildmēslojums lietots divas reizes, un viszemākā – 2,23 t/ha 1. variantā jeb kontrolē. Izvērtējot graudu kvalitāti, visi varianti atbilda lopbarības graudu kvalitātei. Klimatiskie laika apstākļi būtiski ietekmēja gan ražas lielumu, gan graudu kvalitāti. Liepājas pusē maijs un jūnijs bija ļoti sauss un karsts, kas negatīvi ietekmēja graudaugu ražas veidošanās procesu.

Tukuma novada Slampes pagasta z/s "Liepkalni" ziemas kvieši 'Fenomens' iesēti 16.09.2020. smilšmāla augsne ar vidēju fosfora un augstu kālija saturu, optimālu pH. Pielietota tradicionāla augsnes apstrāde. Reizē ar sēju pamatmēslojumā lietots NPK 8:20:30 – 200 kg/ha. Augu aizsardzības līdzekļi izmantoti atbilstoši nepieciešamībai. Ziemošanas apstākļi nebija labvēlīgi augu attīstībai (5 balles), veidojās sniega pelējums, tāpēc pavasarī tika veikta sējumu ecēšana, lai veicinātu augu cerošanu, un dots papildu mēslojums visiem variantiem NPK 10:26:26 200 kg/ha. Papildmēslojums tika dots atbilstoši variantiem. Augstākā raža 4,97 t/ha iegūta variantā, kur lietots ārpussakņu mēslojums divas reizes: rudenī un pavasarī. Visos variantos iegūta lopbarī-

bas kvalitātei atbilstoša graudu raža ar proteīna saturu 11,8–12,6%. Slāpekļa un ārpussakņu mēslojums nodrošināja ražas pieaugumu par 0,12–1,08 t/ha, salīdzinot ar kontroli.

Alūksnes novada Mālpes pagasta z/s "Kadiķi M. A." ziemas kvieši 'Skagen' iesēti smilšmāla augsne ar vidēju fosfora un kālija saturu. Priekšaugšs ziemas rapsis. Pielietota bezaršanas augsnes apstrāde, lauks pirms sējas kaļķots un sadiskots. Augu aizsardzības līdzekļi izmantoti atbilstoši nepieciešamībai. Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, šogad dalītais ārpussakņu mēslojums 5. variantā veicināja augu pastiprinātu cerošanu un lielāku lapu virsmu, bet lielā sniega kārtā uz nesaalušas augsnes šajā variantā visvairāk sekmēja sniega pelējuma attīstību.

2021. gada vasarā pietrūka mitruma, ar ko var izskaidrot nelielu ražas starpību starp variantiem, kur tika lietots papildmēslojums. Slāpekļa papildmēslojums palielināja proteīna saturu graudos, bet graudu tilpummasa bija zema, kā rezultātā graudi atbilda lopbarības kvalitātei. Kopumā ārpussakņu mēslojuma lietošana rudenī viennozīmīgi veicina augu attīstību, bet to lielas masas dēļ pastāv risks sliktākai pārziemošanai, kas samazina ražu.

Sējumus novērtēt varēja klātienē lauka dienā z/s "Kadiķi M. A.", kā arī lauka dienas tiešraidē no lauka z/s "Liepkalni". Video sižeti par situāciju uz lauka tika atspoguļoti par z/s "Sproģi" un LLU MPS "Pēterlauki"

("Kalna Višķi") attālinātā lauka dienā.

Kopsavilkums par demonstrējuma trīs gadu rezultātiem tiks publicēts LLKC tīmekļvietnē. llkc.lv

Demonstrējums "Dažādu mēslošanas līdzekļu lietošanas demonstrējums laukaugu sējumos, lietojot tos dažādās kultūraugu attīstības stadijās, dažādos Latvijas reģionos" (24. lote) ierīkots LAP 2014.-2020. apakšpasākumā "Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem". LAD līguma Nr. LAD240118/P24.

Ilze SKUDRA,
LLKC Augkopības
nodaļas konsultante
augkopībā
e-pasts: ilze.skudra@llkc.lv
tālrs. 63050577

Inese MAGDALENOKA,
LLKC Preiļu KB
augkopības konsultante
tālrs. 65381264
e-pasts:
inese.magdalenoka@llkc.lv

Vita CIELAVA,
LLKC Saldus KB
konsultante augkopībā
e-pasts:
vita.cielava@llkc.lv
tālrs. 26514221

Nikolajs IRTIŠEVS,
LLKC Alūksnes KB
konsultants augkopībā
e-pasts:
nikolajs.irtisevs@llkc.lv
tālrs. 29489092

DĀRZKOPĪBA

ĶIPLOKU SAGATAVOŠANA STĀDĪŠANAI

Oktobris ir mēnesis, kad notiek lielā ķiploku stādīšana. Cilvēki ziemas ķiplokus mēdz stādīt gan agrāk, gan arī vēl vēlāk. Lai arī ķiploku audzēšanas bums ir mazliet piebremzējies, tomēr šī neapšaubāmi no ziemotspējīgām dārzenu kultūrām ir pati populārākā.

Ziemas ķiplokiem viens no svarīgākajām nosacījumiem sekmīgai to izaudzēšanai ir vesels sēklas vai stādāmais materiāls. Latvijā tas ir viens no lielākajiem klupšanas akmeņiem, jo nav attīstīta stādāmā materiāla audzēšanas sistēma. Par to jau ir daudz runāts. Šoreiz apskatīsim tikai praktisko lietas pusi.

Lai sēklas materiāls sniegtu mums vajadzīgo piensumu labai ražai, tas ir ļoti rūpīgi jāšķiro. Tas nozīmē, ka pirms daivošanas ir jāveic veselīgu galviņu atlase. Stādāmais materiāls var būt inficēts ne tikai ar plašu sēnīšu slimību klāstu, sākot no pelēkās puves un beidzot ar ķiplokiem postošāko fuzariālo pamatnes puvi. Vēl tie var būt invadēti ar ērcēm, nematodēm un pat vīrusiem. Ne pret visiem pirms stādīšanas ir iespējams cīnīties, bet pret daļu noteikti. Tas nozīmē, ka vizuālā novērtēšana ir ļoti svarīga, lai daivošanai izmantotu tikai pilnīgi veselas galviņas. Praksē gan diemžēl notiek citādāk, jo divreizēju šķirošanu reti kurš var atļauties.

Daivošana ar rokām

Daivošanas ātrums ir lielā mērā atkarīgs no daivotāja pieredzes un prasēm, jo darba dienas laikā var sadaivot no 25 līdz 80 kg ķiploku. Jāatceras, ka ir tādas ziemas ķiploku šķirnes, kuras grūtāk daivojas, tad tam ir jāparedz lielāks laiks. Tie, kas audzē šķirni 'Lubasha', jau ilgstoši zina, ka šī šķirne slikti daivojas. Tiem, kas to audzēs pirmo sezonu, tas ir jāņem vērā. Lai šo šķirni labāk sadaivotu, ķiploki ar siltu gaisu ir jāuzsilda. Vienā kilogramā ir no 100 līdz 200 daivām. Līdz ar to ievērojami var atšķirties izstādītā stādāmā materiāla svars, rēķinot uz hektāru. Sākot no nepilnas tonnas līdz pat 2,5–2,8 t/ha. Daivo vienmēr tikai 1–2 dienas pirms izstādīšanas, lai izslēgtu iespēju daivām paspēt inficēties.

Foto: Māris Narvils

Ziemas ķiplokus daivojot, nepieciešams daivas šķirot

Mehanizētā daivošana

Arvien vairāk lielie ķiploku audzētāji izmanto ķiploku daivotājus, ar kuriem var iegūt līdz 5 dažāda rupjuma ķiploku daivu. Sašķirotās daivas tā pa frakcijām arī vajadzētu stādīt, lai izvairītos no stādījuma neviendabīguma, kas var ievērojami traucēt kopšanas darbus. Nav īsti lietderīgi stādīt pašu smalkāko frakciju un pašu rupjā-

Vizuālā novērtēšana ir ļoti svarīga, lai daivošanai izmantotu tikai veselas galviņas

ko. No pirmās ķiploki būs ievērojami sīkāki, no otras atkal būs nepieciešams vairāk stādāmā materiāla. Cita lieta, ja mērķis ir maksimāli iepirkto stādāmo materiālu pavairot, tad, protams, izstādīts tiek viss.

Daivu vizuālā novērtēšana

Svarīgi, lai daivotājiem būtu salīdzinoši vienāda izpratne par to, kas ir vesela un kas ir inficēta daiva. Nodevīgi būs pirms darbu uzsākšanas veikt nelielu apmācību, lai visi iesaistītie "atsvaidzinātu" savu izpratni. Tam veltītais laiks ar uzviju atmaksāsies,

veicot darbu. Vēlams izmantot visas ķiploku frakcijas, kādas tiks reāli daivotas. Tāpat viss materiāls, kas tiks daivots. Lai panāktu līdzīgu vizuālo novērtējumu, tests ir jāveic identiskos apstākļos, kādos ķiploki tiks daivoti, ieskaitot apgaismojumu. Pēdējais ir īpaši svarīgs. Neder, ja gaisma krīt tikai no vienas puses, ir jānodrošina iespēja ķiplokus izgaismot no visām pusēm. Nevajadzīgas ēnas radīs riskantus apstākļus novērtēšanai. Noteikti jātestē ne tikai viens darbinieks, bet visi. Testēt katru vajag atsevišķi, jo dažādas norādes no malas rezultātam nenāks par labu, jo piekrītoša māšana ar galvu nebūt nenozīmē, ka visi visu ir vienādi sapratuši. Ir prātīgi izmantot ķiploku daivu inficēšanās pakāpes novērtēšanas skalas, lai varētu salīdzināt. Noteikti ir jāparāda daiva ar visu mizu un nomizota. Tā tiek dota iespēja novērtēt atšķirību starp daivām ar dažādu inficēšanās pakāpi. Zinu, ka ir saimnieki, kas šo darbu neuztic nevienam un šķiro paši. Ja tomēr ir vajadzīgi papildspēki, tad var darbus organizēt tā, ka lielākos "spečukus" pie transportiera liek pēdējos, kam garām nepaslidēs neviena inficēta ķiploku daiva. Šķirojot ar rokām, tas nav iespējams, taču arī tad var izdomāt, lūk, ko. Ja ir dažādas kvalitātes stādāmais materiāls, tad iepirkto sertificēto, parasti no Ukrainas, šķiro paši saimnieki un to ģimenes locekļi. Komerciāli jau vairākas sezonas pavairoto šķiro pārē-

Foto: Māris Narvils

Daivas, kurām virszvīņas nenāk nost, parasti ir inficētas

jie. Tas nozīmē tikai to, ka sertificētu stādāmo materiālu nebūtu lietderīgi stādīt komercplatībā realizācijai.

Stādāmā materiāla apstrādes veidi

Kodināšana ir process, kura laikā stādāmais materiāls tiek iegremdēts vai apsmidzināts ar noteiktas ķīmiskas vai mikrobioloģiskas vielas darba šķīdumu. Lielākoties tas ir paredzēts, lai ierobežotu dažādu ķiploku slimību izplatību. Šādā veidā var iznīcināt tikai tās sēņu sporas, kuras atrodas uz daivu miziņās.

Fizisku faktoru izmantošana

Parasti attiecībā uz stādāmo materiālu tiek izmantota paaugstinātas temperatūras ietekme, ko mēs varētu nosaukt par karsēšanu. Processa laikā var tikt izmantots ūdens vai gaiss ar noteiktu temperatūru. Gaisu izmanto ventilējot, bet ūdeni, uz noteiktu laiku ķiploku daivas iegremdējot tajā.

Pret ērci

Ērcu klāt-būtni ar neapbruņotu aci grūti

redzēt, bet ārēji tādas ķiploku daivas izskatās nedaudz iegrimušas. Lai process būtu sekmīgs, ir nepieciešams termometrs. Sadaivotos ķiplokus iemērc +55 °C karstā ūdenī uz 10–20 minūtēm atkarībā no daivu lieluma. Mazākās iemērc uz īsāko laiku un lielākās uz ilgāko. Pēc izņemšanas no mērcēšanas ķiploku daivas nav nepieciešams apžāvēt, bet var uzreiz izmantot stādīšanai.

Šo pašu paņēmieni var izmantot, ja ķiplokus nepieciešams uzglabāt. Tad rīkojas sekojoši: pēc daivu izņemšanas no karstā ūdens tos ir nepieciešams apžāvēt ar siltu +28 līdz 30 °C gaisu.

Vēl var izmantot elementāro sēru vai TiVos mēslojumu, kā arī citus tikai sēru saturošos mēslojumus.

Kodināšana pret dažādām sēnīšu slimībām

- Kālija permanganāta (zilie graudiņi) vājas koncentrācijas (0,01% – 1 g/10 litriem ūdens) šķīdumā iemērcot uz 15–20 minūtēm, tiks iznīcinātas virspusējās infekcijas. Šo līdzekli ir viegli pārdozēt mazās koncentrācijas dēļ, tādēļ mērīšana jāveic ar augstu atbildības pakāpi. Augstākā koncentrācijā lielā mangāna daudzuma dēļ var rasties šī elementa toksikoze, kas var samazināt ķiploku daivu dīgtspēju uz lauka.

- Izmantojot vara mēslojumu, piemēram, Varavin sagatavo 1% darba šķīdumu (100 g/10 l ūdens).

- Ja ir pieejami zināmas izcelsmes koksnes pelni, respektīvi koki, kas nav apstrādāti ar pesticīdiem to augšanas laikā, var rīkoties sekojoši. Tas ir svarīgi, ja saimnieko bioloģiski. Vispirms sagatavo pelnu sārnu – uz 2 litriem ūdens ņem 0,5 kg pelnus, tos saber ūdenī

un rūpīgi, ik pa laikam maisot, uzvāra. Šķidrumu atdzesē, un pelnu sārms ir iegūts. Ņem 0,5 litrus ūdens, kuram klāt pielej 0,5 l pelnu sārnu, tad to visu kārtīgi samaisa, pieber tējkaroti vara sulfāta vai kādu citu varu saturošo mēslojumu (Varavin) un tējkaroti kālija permanganāta, un visbeidzot ēdamkaroti sāls. Ķiploku daivas šajā darba šķīdumā mērcē 10–12 stundas, vēlams, līdz parādās saknīšu aizmetnīši. Daivas pirms stādīšanas noteikti ir jāapžāvē.

Apstrāde ar netradicionālajiem augu augšanas veicinātājiem

Šī apstrāde veicinās daivu labāku apsakņošanu un augšanas uzsākšanu, taču praktiski nepasargās no sēnīšu slimību infekcijas. Tādēļ, ja ir aizdomas par to, ka stādīšanai paredzētajā laukā varētu būt iespēja ķiplokiem inficēties, ir jāizmanto vēl papildu apstrāde.

- Var veikt arī daivu apsmidzināšanu. Tad var izmantot tādu netradicionālo augu augšanas veicinātāju kā GreenOKCitokinin, izmanto 100 ml/30 l ūdens. Svarīga ir smidzināšanas kvalitāte. Vislabāk to veikt, ja daivas ir iespējams pārbērt, tad tās apsmidzina, vislabāk no divām sprauslām, ar katru no savas puses. Ja izmanto muguras smidzinātāju, tad ir svarīgi, lai daivas arī tiktu pārvietotas ar gliemeža tipa transportieri. Tad ir cerība, kad darba šķīdums trāpīs daivām no visām pusēm. Ja tas nav iespējams, tad vismaz daivām ir jābūt izbērtām vienā kārtā. Tas gan apgrūtinā darbu veikšanu, jo vajadzīga lielāka platība, kur daivas izbērt.

- Apstrāde ar Kelpak 0,2% darba šķīdumu (20 ml/10 l ūdens) ir Latvijā ļoti labi zināms paņēmieni un tiek izmantots salīdzinoši bieži.

- Ķiploku daivu apstrāde ar Growo Vermicompost ekstraktu, ekspozīcijas laiks 1–3 stundas.

- Pēdējos gados savu efektivitāti ir pierādījis arī Subtimikss (sēnes un baktērijas sajaukums). Nepieciešams 500 ml uz 100 kg ķiploku daivu.

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tālrs. 29609943

FINANSES

ALTUM PIEREDZE: PANDĒMIJAS LAIKU LAUKSAIMNIEKI IZMANTOJUŠI ATTĪSTĪBAI

Pandēmijas laiks daļai lauksaimnieku ir bijis attīstības laiks, tā liecina Attīstības finanšu institūcijas ALTUM programmu dati. Visās lauksaimniekiem pieejamajās aizdevumu programmās ir vērojams ievērojams pieaugums pēdējo divu gadu laikā.

Piemēram, apgrozāmo līdzekļu programmā šā gada pirmajos 8 mēnešos izsniegti aizdevumi lauksaimniekiem par vairāk nekā 5,14 miljoniem eiro, kas ir par 38% vairāk nekā 2019. gada tādā pašā laika periodā, zemes iegādes programmā darījumu apjoms kāpis par 41%, bet mazo aizdevumu programmā lauku teritorijās darījumu apjoms turpat dubultojies. ALTUM aicina lauksaimniekus izmantot rudens mēnešus finanšu sakārtošanai, savlaicīgi plānojot 2022. gada sezonas darbus.

Finanšu pieejamība lauksaimniekiem ir plaša, un, lai palīdzētu lauksaimniekiem sagatavot aizdevumam nepieciešamo dokumentāciju, ALTUM ir noslēdzis vienošanos ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru (LLKC), kas palīdz lauksaimniekiem sagatavot šo dokumentu paketi.

Finansējums lopbarībai, sēklai un tehnikas remontam

Tradicionāli apgrozāmo līdzekļu programmas lauksaimniekiem augstākais pieprasījums ir agrajos pavasara un vēlajos rudens mēnešos. Aizdevums apgrozāmajiem līdzekļiem zemniekiem rudenī tiek izmantots, lai norēķinātos par degvielu, iepirktu lopbarību, sēklas, minerālmēslus, ķīmikālijas un kalpošanas līdzekļus, kā arī remonta izmaksām. Tomēr jānorēķinās, ka gada "populārākajos" mēnešos pieprasījums pēc finansējuma ir liels, un nepieciešams laiks, lai visus pieteikumus varētu laikus apstrādāt. Tāpēc ALTUM iesaka plānot finanšu plūsmu savlaicīgi un uz konsultāciju pie ALTUM reģionāla-

jiem konsultantiem doties pēc iespējas ātrāk, iepriekš izvērtējot gan savas vajadzības, gan finanšālās iespējas.

Aizdevumu apgrozāmajiem līdzekļiem var saņemt lauksaimnieki, zivsaimnieki, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, kā arī augļu un dārzeņu ražotāju grupas. Apgrozāmo līdzekļu aizdevumu pie ALTUM var saņemt ar mazākām nodrošinājuma prasībām. Aizdevuma limits ir 1 miljons eiro. Ja aizdevumaņēmējs ir lauksaimniecības kooperatīvs, maksimālā summa ir 2,85 miljoni eiro. Būtiski, ka tas nav paredzēts, lai risinātu kādus finanšu sarežģījumus, nomaksātu nodokļu parādus vai atdotu aizdevumu bankai, bet tiktu izmantots saimniecības darbības nodrošināšanai vai attīstībai.

"Ne visi lauksaimnieki zina to, ka ALTUM finansējumu aizdevuma veidā var saņemt arī lietotas tehnikas iegādei. Vēlie rudens mēneši ir piemērots laiks, kad sakārtot savu lauksaimniecības tehnikas parku nākamās sezonas darbiem, un tas ir arī laiks, kad tirgū pieejama mazlietota tehnika, ko kāds cits lauksaimnieks pārdod, noslēdzot iepriekšējās ražas sezonas darbus," stāsta ALTUM valdes loceklis Jēkabs Krieviņš.

Kur meklēt palīdzību dokumentācijas sagatavošanā?

"Iespējas sākt un attīstīt biznesu tagad ir vairāk nekā jebkad agrāk, un finanšu pieejamība ir patiesi plaša. Vienlaikus viens no biežākajiem kļūšanas akmeņiem, kas labām idejām traucē īstenoties dzīvē, ir nepietiekamas zināšanas, kā efektīvi plānot finanses un izveidot reālu naudas plūsmu. Tāpēc ALTUM ir noslēdzis vienošanos ar

LLKC, kas palīdz lauksaimniekiem sagatavot aizdevuma pieteikuma dokumentāciju," stāsta Jēkabs Krieviņš.

LLKC konsultācijas iespējams saņemt visos 26 konsultāciju centra reģionālajos birojos. Tie palīdz sagatavot lauksaimniekiem kvalitatīvākus projektu pieteikumus un līdz ar to veicina ātrāku un vienkāršāku ALTUM finansējuma saņemšanu.

LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis: "Nākotnes attīstība nav iedomājama bez finanšu pratības, un gudru, sasniedzamu projektu realizācija prasīs arvien vairāk zināšanu no visām iesaistītajām pusēm. Tieši tāpēc aicinu izmantot LLKC konsultantu zināšanas, lai prasmīgi aizpildītu biznesam nepieciešamo dokumentāciju".

"Labā ziņa ir tā, ka LLKC var palīdzēt ne tikai ar dokumentācijas sagatavošanu ALTUM finansējuma saņemšanai, bet arī Lauku atbalsta dienesta projektu pieteikumu sagatavošanā. Bieži vien mērķtiecīgs un vērienīgs saimniecības attīstības posms ir prasme izmantot visu trīs pušu pakalpojumus: LAD līdzfinansējumu projekta īstenošanai, ALTUM aizdevumu trūkstošā finansējuma segšanai un LLKC atbalstu šo projektu izstrādē un dokumentācijas iesniegšanā," uzsver Jēkabs Krieviņš.

Vairāk par sniegtajām konsultācijām var uzzināt LLKC reģionālajos centros: <http://llkc.lv/lv/biroji>.

Informācija par ALTUM finansējumu lauksaimniekiem: <https://ej.uz/lauksaimniekiem>

ALTUM informācija

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

PROJEKTI

SAIMNIECĪBAS SPĒKS IR NOZARU DAŽĀDOŠANA

Zemnieku saimniecība “Cīskas” dibināta un reģistrēta 1992. gadā kā ģimenes uzņēmums, lai sakoptu un veidotu saimniecību senču īpašumā, kas tika atgūts 34,8 ha platībā Dobeles novada Bikstu pagastā. Saimniecību vada tās īpašniece Indra Evardsone, kā arī aktīvi iesaistās jaunā paaudze – dēls Rūdolfs ar sievu Gitu.

Z/s “Cīskas” īpašumā esošās lauksaimniecībā izmantojamās platības nav lielas (26,3 ha) un ir paugurainas, tāpēc saimniecības pamatdarbība ir tādu kultūru audzēšana, kuras piemērotas esošajai videi – augļu dārzi, zemeņu, aveņu un dārzeņu stādījumi, siltumnīcas. Tā kā minētās kultūras prasa vairāk roku darba, tad kopumā tiek apstrādāti ne vairāk kā 5 ha, ko iespējams apsaimniekot ar ģimenes spēkiem. Saimniecībā ir iekopts augļu dārzs 3,5 ha platībā, ražo ābeles, saldīes un skābie ķirši, avenas un zemenes. Dārzeni un rabarberi aizņem ap 2 ha lielu platību. Uz lauka tiek audzēti kartupeļi, burkāni, kāposti, pupiņas, sīpoli, ķirbji, puravi un citas kultūras, divās siltumnīcās – gurķi un tomāti, agri pavasarī – zaļumi un redīsi. Kopš 2015. gada te saimnieko pēc integrētām metodēm. Ierobežoto platību un reljefa dēļ saimniecības perspektīva ir augļu koku un ogu stādījumu paplašināšana, un pēdējā īstenotajā projektā “Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības” iegādātā tehnika – traktors un miglotājs – deva iespēju saimniecībai attīstīties. Z/s “Cīskas” ir veiksmīga pieredze projektu realizēšanā. Pirmais tika apstiprināts 2006. gadā Lauku attīstības plāna pasākumā “Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai”. Pateicoties projektam, tika iestādīti augļu koki, ap dārzu uzstādīts žogs, lai pasargātu no meža zvēru postījumiem, iegādāts zāles pļāvējs-raideris un uzbūvēta siltumnīca. 2010. gadā saimniecībai apstiprināja projektu “Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)” par vīngliemežu dārza ierīkošanu. Vīngliemežu realizēšana sniedz nelielu papildinājumu saimniecības ieņēmumiem. Kopš 2005. gada, pateicoties projektu īstenošanai, saimniecības ieņēmumi ir jūtami palielinājušies. Saimniecībā

Foto: no saimniecības arhīva

BIKSTU PAGASTA ZEMNIEKU SAIMNIECĪBA “CĪSKAS”

- Īstenots Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam 6.3. pasākuma “Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības” projekts “Augļu dārza apstrādes tehnikas modernizēšana”, 2016.–2017. g.
- Mērķis: Attīstīt konkurētspējīgu augļkopības saimniecību, paplašinot ogu platības un iegādājoties traktortehniku ar miglotāju, tā paaugstinot ražošanas produktivitāti, efektivitāti un iegūstot kvalitatīvu tirgus produkciju.
- Iegādāts: jauns traktors Chery RK 504, jauns ventilatora miglotājs.
- Kopējās projekta izmaksas: 16 643 eiro, ES finansējums 15 000 eiro.

izaudzētā produkcija pamatā tiek realizēta tirgū, kur ilgas darbības rezultātā ir nostabilizējušies pastāvīgie klienti. Viņi novērtē saimniecības produkciju un regulāri iegādājas to. Z/s “Cīskas” ar saviem augļiem un dārzeņiem sezonas laikā pastāvīgi nodrošina arī vairākas Dobeles novada mācību iestādes, ar kurām izveidojusies stabila sadarbība jau vairākus gadus. Ābeļdārza iekļaušana Lauksaimnieciskās produkcijas integrētās audzēšanas reģistrā radījusi iespēju produkciju piedāvāt mācību iestādēm projektā “Skolas auglis”.

Saimniecībā tiek audzētas Ziemassvētku eglītes, pēc kurām pirms svētkiem ir liels pieprasījums. Savukārt

No kreisās: z/s “Cīskas” īpašniece Indra Evardsone, viņas dēls Rūdolfs Evardsons un vedekla Gita Evardsone

pavasarī ir pieprasījums pēc dažādu dārzeņu stādiem.

Dažādojot nozares, saimniecībā izaudzētā produkcija tiek realizēta augu gadu, tādējādi nodrošinot regulārus ieņēmumus.

“Cīskās” plāni ir lieli, kas prasa ieguldīt lielu darbu un resursus, kā arī ziņāšanas, kuras tiek regulāri papildinātas LLKC, LLU, Dobeles PIUAC rīkotajosursos un pieredzes apmaiņas braucienos. Ieguldot saimniecībā nopelnītos līdzekļus, top jauna augļu glabātava.

Saimniecībai pieder Zebrus ezera krasta līnija 200 m garumā, kuru plānots izkopt, ierīkot peldvietu, piedāvāt telšu vietas un SUP dēļu nomu. Vakara saulrietos Zebrus ezera ainavā paveras elpu aizraujošs skats.

Saimnieki lepojas ar saviem dārzeņiem, puķēm, Zemgalei netipisko pauguraino ainavu ar Zebrus ezeru, kas priecē ne vien pašus, bet arī apmeklētājus. **LL**

Raimonda RIBIKAUSKA
LLKC Dobeles konsultāciju
biroja uzņēmējdarbības
konsultante
e-pasts: raimonda.ribikauska@llkc.lv
tālrs. 26316459

MEŽSAIMNIECĪBA

UZMANĪSIMIES NO NEGODĪGIEM PIEDĀVĀJUMIEM!

Sākoties mežizstrādes sezonai, aktivizējas arī negodīgi darboņi vai uzpircēji, kuri ar dažādām metodēm cenšas pierunāt meža īpašniekus pārdot mežu vai cirsmas par pievilcīgām cenām.

Visbiežāk tās ir telefonsarunas vai pat personiskas vizītes pie meža īpašnieka mājās, stādoties priekšā kā pazīstamas mežizstrādes firmas pārstāvim ar līdzīgu nosaukumu. Īpaši gados vecāki meža īpašnieki ir tie, kurus varētu vieglāk pierunāt, apsolot nokārtot formalitātes īpašnieka vietā – faktiski, pilnvarojot firmas rīkoties ar īpašumu.

Sarunas laikā tiek izteikts piedāvājums nocirst mežu, argumentējot, ka mežs jau ir pāraudzis, drīz “sabrūks” un zaudēs vērtību. Tiek piedāvāta pietiekami augsta cena un avansa maksājums, uzmērīt cērtamos kokus, sakopt arī pārējo mežu, atvest malku, sakārtot dokumentus, veikt inventarizāciju, izņemt ciršanas apliecinājumu. Turklāt netiek slēgts cirsmas pirkuma līgums, un rezultātā nereti tiek izcirsts vairāk koku un nodarīts ievērojams zaudējums meža īpašniekam.

Padomi, kas noderētu:

Foto: MKPC arhīvs

- vispirms ignorēt visus telefona zvānus un piedāvājumus par meža pārdošanu vai ciršanu un neieļauties sarunās;
- nekādā gadījumā steigā nevajadzētu parakstīt nepārbaudītus dokumentus vai pilnvaru;
- plašāk apzināt informāciju par savu meža īpašumu, sakārtot robežas, veikt meža inventarizāciju, konsultēties ar speciālistiem par veicamajām darbībām – stādīšanu, kopšanu un ciršanu mežā;
- pirms pārdošanas noskaidrot meža vai cirsmas patieso tirgus vērtību, veikt izcirsto koku uzmērīšanu un platības iezīmēšanu. Neuzticēties pircēju dastojumam;

• darījumus par meža vai ciršanas tiesību pārdošanu nevajadzētu veikt steigā, vēlams konsultēties ar vairākiem speciālistiem;

• pārdodot ciršanas tiesības, piedāvāt vismaz trīs pircējiem vai izmantojot e-izsoles (mezabirza.lv, e-silva.lv u. c.);

• izlasīt atsauksmes par izvēlēto pircēju (mežizstrādes firmu);

• cirsmas pārdodot, obligāti slēgt korektu cirsmas pirkuma līgumu, kurā paredzētas visas nianšes – līguma stāšanās spēkā laiks, norēķinu kārtība, izstrādes termiņš, abu pušu pienākumi un tiesības, riski, ceļu sakārtošana u. c.;

• īpašu vērtību pievērst līguma sadaļai par līguma laušanu;

• pirms līguma parakstīšanas vēlams to pārlasīt vairākas reizes, it īpaši, ja ir kaut kas rakstīts ar maziem burtiņiem, parādīt kādam zinošam speciālistam.

Daudziem īpašniekiem mežs ir investīcija nākotnē. Tāpēc ir svarīgi zināt, kas notiek mežā. Par mežu ir jā rūpējas un jābūt zinošiem arī pārdošanas procesā. **LL**

Sarmīte GRUNDŠTEINE,
MKPC direktora vietniece
informācijas un apmācību jomā
e-pasts: sarmite.grundsteine
@mkpc.llkc.lv
tāl. 63050477

MEŽA AIZSARDZĪBAS AKTUALITĀTES

Sogad mežā pēc aizvadītās vasaras kaitēkļu savairošanās slimību izplatība ir konstatēta, bet būtiski kaitējumi nav novēroti. Vizuāli ļoti nepatīkami bija vērpēju un tīkložu bojājumi, bet kokus daudz nebojāja.

Zemgalē vienā vietā tika novērota zeltvēdera mūkenes savairošanās, kas apkārtējās mežaudzēs netika konstatēta. Kaitēklis kokiem bojāja plaukstošos pumpurus un jaunās lapas, nereti kokus atstājot pat pilnīgi bez lapām. Šis kaitēklis tiek uzskatīts par bīstamu tāpēc, ka tas apdraud ne tikai kokus, bet arī cilvēku veselību, jo kaitēkļa kāpuri ir klāti ar matiņiem, kuri cilvēkam var izsaukt alerģisku reakciju.

Lai novērtētu, vai īpašumu nav apdraudējis egļu astoņzobu mizgrauzis, būtu vēlams apsekot egļu audzes un novērtēt to veselības stāvokli. Ja pamana svaigi bojātas egles, it īpaši, ja tās ir ar

zaļām skujiņām un fragmentāri atdalošos mizu stumbra vidū un augšdaļā, būtu jāpārliecinās, vai pie vainas nav egļu astoņzobu mizgrauzis. Jāmin, ka arī šogad kaitēkļu, tostarp egļu astoņzobu mizgraužu, skaits ir salīdzinoši zems.

Rūpīgi jāseko egļu audzes cirsmu malās un vietās, kuras apspīd saule. Apdraudētas var būt egles arī tur, kur novērojamas būtiskas mitruma režīma izmaiņas. Ja konstatē mizgrauža klātbūtni, tad bojātās egles jāizcērt sanitārā izlases cirtē vai cirtē pēc VMD sanitārā atzinuma (sanitārā kailcirtē). Cirtes veidu izvēlas atkarībā no bojājuma apjoma. Mežizstrāde šādās vietās būtu jābeidz vēlākais līdz nākamā gada aprīlim, lai neveidotos jaunas savairošanās vietas.

Otrs kaitēklis, kas bīstams priedēm, ir galotņu sešzobu mizgrauzis. Šis kaitēklis sāk radīt arvien lielāku bīstamību, jo pamazām sāk parādīties visā Latvijas teritorijā. Pašlaik tas ir konstatēts Tērvetē, Tukuma rajonā, pie Talsiem,

piejūras rajonos u. c. Šis mizgrauzis bojā priežu audzes, apdraudot pat dzīvus kokus. To ir grūtāk konstatēt, salīdzinot ar egļu astoņzobu mizgrauzi, jo tas ir sastopams priežu resnajos zaros galotnes daļā vai arī priežu stumbru daļā, kur nav kreves mizas.

Lokāli konstatēti nelieli jaunaudzju kaitēkļu bojājumi. Kā būtiskāko var minēt priežu lielo smecernieku, kas bojā skuju koku stādījumus, apgraužot stādu mizu, ja nav veikta to aizsardzība. Atsevišķās audzēs novēroti arī priežu galotņu tinēja bojājumi. Šeit jāpiebilst, ka novērojami ir lokāli.

Šogad plaši novērojami ir arī dažādu sugu panglapseņu bojājumi. Daudz to bija redzams vasaras otrajā pusē uz ozoliem.

Meža īpašniekiem ieteicams regulāri apsekot savu meža īpašumu un, ja tiek konstatēti kādi kaitēkļu bojājumi, konsultēties ar speciālistiem. **LL**

Oskars Zaļkalns, VMD

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

EIROPAS MĒROGA KAMPAŅA VESELĪGAM DZĪVESVEIDAM

Septembra beigās Eiropas Komisija (EK) uzsāka kampaņu "HealthyLifestyle4All", lai popularizētu veselīgu dzīvesveidu visām paaudzēm un sociālajām grupām ar mērķi uzlabot eiropiešu veselību un labklājību.

Saistot sportu un aktīvu dzīvesveidu ar veselības, pārtikas un citām politikas jomām kampaņā, kas ilgs divus gadus, tiks iesaistīta pilsoniskā sabiedrība, nevalstiskās organizācijas, valsts, vietējās un reģionālās iestādes un starptautiskās organizācijas. Visi iesaistītie īsteno vairākas darbības, lai eiropieši būtu aktīvāki un vairāk rūpētos par savu veselību.

Kampaņai "HealthyLifestyle4All" ir trīs mērķi: palielināt izpratni par veselīgu dzīvesveidu visās paaudzēs; atbalstīt vieglāku piekļuvi sportam, fiziskām aktivitātēm un veselīgam uzturam, īpašu uzmanību pievēršot iekļaušanai un nediskriminācijai, lai sasniegtu un iesaistītu nelabvēlīgās grupas; veicināt globālu pieeju dažādām politikas jomām un nozarēm, sasaistot pārtiku, veselību, labklājību un sportu.

Kā kampaņas koordinatore EK nākamo divu gadu laikā īsteno vairākas darbības, tostarp, palielinās finansējumu sekjošos projektos, kas atbalsta veselīgu dzīvesveidu: 470 miljoni eiro būs pieejami sporta pasākumiem "Erasmus+", 290 miljoni eiro – "Apvārsnis Eiropa" un 4,4 miljoni eiro – "EU4Health". Plānots izveidot jaunu #BeActive paaudžu balvu, lai atzītu sporta nozīmi dažādos vecumos; tiek veidota mobilā lietotne vēža profilaksei, lai veicinātu izpratni par veselīga dzīvesveida nozīmi vēža profilaksē. Kampaņas ietvaros līdz 2027. gadam izstrādās un atjauninās pārtikas sastāvdaļu datubāzi, kas satur informāciju par ES pārdoto pārstrādāto pārtikas produktu uzturvērtību, lai popularizētu veselīgākus pārtikas produktus un samazinātu mazāk veselīgu pārtikas produktu patēriņu, kuros ir daudz cukura, tauku un sāls. Īpaši pievērsīsies izglītības iestādēm, skaidrojot veselīga un ilgtspējīga uztura, fizisko aktivitāšu un garīgās veselības nozīmi. EK pārskatīs ES skolu augļu, dārzeņu un piena shēmu, uzsvaru liekot uz veselīga dzīvesveida jēdzienu. **LI**

PĀRSKATĪTI DATI PAR KULTŪRAUGU RAŽĀM

Eiropas Komisijas kultūraugu monitoringa MARS septembra ziņojumā secināts, ka šā gada ES kultūraugu ražas, kas pamatā tiek izmantotas lopbarībā, būs zemākas nekā plānotas augustā, tomēr pārsniegs pēdējo 5 gadu vidējo ražas rādītāju.

Prognozēs norādīts, ka šogad lielāka nekā prognozēts iepriekš, ES būs vienīgi kukurūzas zaļmasas raža, vidēji 44 t/ha, kas ir 4 t ha vairāk nekā vidēji 5 gadu ražība. Pārējo kultūraugu – miežu, sojas, kartupeļu, cukurbiešu, kukurūzas graudu un saulespuķu – ražas būs zemākas par prognozēto, tomēr vidēji 0,3 līdz 4,8% lielākas nekā vidēji piecos gados.

Ražas prognožu samazinājuma iemesls galvenokārt ir karsto un sauso laikapstākļu turpināšanās Dienvidēiropā un lietainais laiks augustā un septembrī Ziemeļeiropā. Labāka raža nekā prognozēts ir graudu kukurūzai Francijā, Vācijā un Polijā. Dienvidu un dienvidaustrumu Eiropas reģionos kopējās ražas prognozes samazināja karstā laika turpināšanās augustā un septembrī.

Karstums skāris ražas lielā daļā Itālijas, Ungārijas, Rumānijas, Bulgārijas un Grieķijas. Savukārt pārmērīgais mitrums samazinājis ražas prognozes Austrumvācijā un Polijā, turklāt tas kavējis ziemāju sēju. Somijā un Baltijas valstīs mitrums ietekmējis ražu gan kvantitatē, gan kvalitātes ziņā. **LI**

Apgabali, kur ražu ietekmējuši ekstrēmi laikapstākļi

Dati balstīti uz laikapstākļu datiem no 1. augusta līdz 10. septembrim

LI Pārmērīgs lietus **LI** Sausums
LI Lietus deficīts **LI** Karstuma viļņi

PATĒRĒTĀJIEM SVARĪGA GAĻAS IZCELSMES MĀRKĒŠANA

Obligātā izcelsmes valsts marķēšana nodrošina patērētājiem informāciju par cūku, mājputnu, aitu un kazu gaļas izcelsmi un kompetento iestāžu kontroli, norādīts oktobra sākuma EK ziņojumā par obligātas izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādes īstenošanu un ietekmi uz noteiktu gaļu.

Novērtējuma ziņojumā secināts, ka ir sasniegti marķēšanas noteikumu mērķi un tie ieviesti bez tirdzniecības pārtraukumiem, acīmredzama cenu pieauguma patērētājiem un nevajadzīga sloga operatoriem un administrējošām iestādēm.

Novērtējumā arī norādīts, ka patērētāju zemā izpratne par etiķetēs lietotajiem terminiem un definīcijām atstāj uzlabojumu iespējas. Lai gan novērtējumā netika konstatētas sistēmiskas problēmas ar noteikumu izpildi, tajā tika atzītas atšķirības ES dalībvalstīs piemēroto kontroļu kvalitātē. Labāka kontroles prakses apmaiņa un apkopošana varētu būt noderīga, lai uzraudzītu noteikumu īstenošanu.

Obligātā izcelsmes valsts norāde cūku, aitu, kazu un mājputnu gaļai ir spēkā kopš 2015. gada 1. aprīļa kā daļa no ES tiesību aktiem par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem. **LI**

EK ATLAUJ LACTALIS IEGĀDĀTIES LEERDAMMER

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Apvienošanās regulu ir apstiprinājusi Nīderlandē bāzētā piena pārstrādes uzņēmuma Leerdammer iegādi, ko veic uzņēmums Lactalis, kas atrodas Francijā.

Leerdammer nodarbojas galvenokārt ar siera ražošanu un izplatīšanu, savukārt Lactalis nodarbojas ar piena un piena produktu, tostarp siera, krējuma, sviesta, desertu un īpaši svaigu piena produktu ražošanu un izplatīšanu. Abu uzņēmumu darbības pārklājas galvenokārt siera ražošanā un izplatīšanā. EK secināja, ka Lactalis, iedājoties Leerdammer, neradīs bažas par konkurencas apstākļu mazināšanos, ņemot vērā Nīderlandē bāzētā uzņēmuma izstrādājumu īpatnības un daudzu uzticamu un labi zināmu konkurentu klātbūtni presēto sieru segmentā. **LI**

Sagatavoja **Iveta Tomsone**,
LLKC Apgāda vadītāja

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2021. GADA NOVEMBRI

Termini, kuri laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskati:
iesniegumu un atskatu apkopošanas datums
vai iesniegšanas beigu datums.

Terminis		Oktobris												Novembris												Decembris																
		1	5	10	15	16	18	19	20	21	24	25	31	1	5	10	15	16	17	19	20	21	22	23	25	31	1	5	10	15	16	17	19	20	21	22	23	25	31			
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																																									
	Nodokļa samaksas termiņš																																									
	Termiņš, līdz kuram jāinformē VID, ja 2022. gadā vairs NEvēlās izmantot 137. panta īpašo kārtību (kases principu)																																									
Mikro-uzņēmumu nodoklis	Mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija																																									
	Nodokļa samaksas termiņš																																									
	Termiņš, līdz kuram mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs informē VID, ja 2022. gadā vēlas kļūt par MUN maksātāju																																									
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																																									
	Nodokļa samaksas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																																									
	Termiņš 4. ceturkšņa ienākuma prognozēšana PASNODARBINĀTAJIEM																																									
	Darba devēja ikmēneša ziņojums																																									
	Nodokļa samaksas termiņš - darba devējiem																																									
	Dabas resursu nodokļa pārskaits																																									
	Nodokļa samaksas termiņš																																									
	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																																									
Skaidras naudas deklarēšana	Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																																									
	Nodokļa samaksas termiņš																																									
	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																																									
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																																									
	Nodokļa samaksas termiņš																																									

Grāmatvedība un nodokļi

LAUKU ATTĪSTĪBA

AR MĪLESTĪBU PRET SAVU ZEMI UN TĀS VĒRTĪBĀM

Skaistā un sakoptā lauku īpašumā Līvānu novada Sutru pagasta "Latīņos" top brīnišķīgi dabas produkti – ziedes, krēmi, skrubji, tējas, sīrupi, pulveri u. c. To visu rada Gita Usāne, kura lieliski pārzin ārstniecības augus. Gita saimnieko kopā ar savu vīru un trīs bērniem. Visi darbi tiek veikti kopīgiem spēkiem. Platība, kas tiek apsaimniekota, ir 15 ha, ārstniecības augus audzē piemājas dārzā un saimniecībai piegulošajā teritorijā.

Gita pati ievāc dažādus ārstniecības augus no tuvējām pļavām un mežiem. Parasti labākās ir tās vietas, kur dabu nav skārusi cilvēka saimnieciskā darbība – vietas meža ielokos, pavisam nelielas pļavas, kur saimniekot nav ērti vai izdevīgi. Ir arī augi, kurus audzē pašu mājās, piemēram, kumelītes, kliņģerītes u. c. Augu mācību Gita apguvusi pie zāļu sievām, lasot grāmatas un izgājusi mācību kursu dabīgās kosmētikas pagatavošanā.

Saražotās produkcijas apjoms katru gadu ir mainīgs, un arī piedāvājums mainās, jo viss atkarīgs no tā, kāda ir sezona un kas izaug. Gadā tiek saražots aptuveni 500 dažādu tilpumu tējas iepakojumi, ap 400 dažādu tilpumu sīrupi un citi produkti atkarībā no pieprasījuma. Produkciju iespējams iegādāties vietējos tirdziņos, Preiļu veikalā "Dekora" vai turpat saimniecībā.

Saimniece pati vada dažādas meistarklases, kurās tiek sniegts ieskats par konkrētajiem augiem, to ietekmi uz cilvēka veselību. Pēc neliela ievada seko praktiskās darbības un tiek vārtas ziedes, pagatavots krēms, skrubis vai lūpu balzams. Šāda meistarklase ir izglītojoša un lieliska aktivitāte pasākumos, dzimšanas dienā vai kādā ballītē. Tas

Saimniece Gita Usāne

ir veids, kā apgūt ko jaunu, interesantu un iegūt vai papildināt zināšanas ārstniecības augu lietošanā.

Augu izvēlē vienmēr ir svarīga katra auga ietekme uz ķermeni, lielakoties tās ir kombinācijas no 1–3 augiem, ne vairāk. Ziemā tie ir sildošie – skuju, vasarā ziedu – asinsszāle, kumelītes, kliņģerītes, jasmīni. Klasiskākais ir asinsszāles izvilcums eļļā, un cilvēki to labi pazīst un ir iemīļojuši. Ziedēs kā konservants lielakoties tiek izmantots bišu vasks, šad tad arī rožu vasks u. c. Ēteriskās eļļas papildu smaržai tiek izmantotas reti, jo katrs no augiem dod savu aromātu. Tiek gatavoti arī dažādi sīrupi – ceļmallapu, priežu

čiekuru, kumelīšu un citi. Saimniece iecienītākais sīrups ir ceļmallapu, kas ir lielisks palīgs pret saaukstēšanos un klepu. Lai to pagatavotu, ceļmallapas tiek sagrieztas ar šķērēm, lai tās labāk varētu izkaltēt. Viss process ir roku darbs. Top arī dažādi pulveri, un viens no tiem ir pieņēnu sakņu pulveris – patlaban gan vēl saknītes nav raktas, un parasti to dara vai nu agri pavasarī, vai tagad rudenī. Gita saka: "Ceru, ka atbrauks mana draudzene, un mēs abas iesim rakt".

Ziedes sāka tapt pēc pašas pieredzes ar krēmiem, no kuriem radās alerģiska reakcija, tāpēc pamazām Gita sāka gatavot augu izvilcumus eļļā, no kuriem

Daudzveidīgā Gītas ražotā produkcija

Foto: Iveta Sondore

Foto: Iveta Sondore

Foto: no Ģitās Ušānes personīgā arhīva

Tikamas procedūras, pielietojot drogas, notiek pirtīnā

pēc tam gatavoja ziedes. Sākotnēji tā bija personīgā vajadzība, tad radi, daugi palūdza pamēģināt, viņiem iepatikās, un tā arī aiziet šī reklāma un veidojas atgriezeniskā saite: “Cilvēki paši pamudināja mani to visu darīt, dzerot daudz tēju un lietojot dabiskākus produktus”.

Lielākais prieks un gandarījums par paveikto ir redzēt, ka tas, ko tu dari, citiem noder un palīdz. “Tad, kad es esmu plāvā, mežā vai kaut kur citur – man laiks pazūd, un to, ko es daru, neuztveru kā darbu. Tajā brīdī tā ir aizrašanās, citreiz pat neprāts, jo, kad atvedu no plavas vai meža to, ko esmu salasījusi, pēc tam mājās ir jātiek galā”. Saimniece sapratusi, ka ir jāplāno, cik vajag salasīt katru no konkrētajiem augiem, jo piedāvājumam ir jābūt dažādam. Ģita vienmēr aplūko savu produkcijas plauktu saimniecībā un to papildina, lai klientiem vienmēr būtu pieejams pietiekoši plašs sortiments.

Visas idejas, ko Ģita īsteno līdz gatavam produktam, rodas ar personīgo pieredzi – tās pašas atnāk ar pirts palīdzību, jo saimniece pati ir arī pirtniece. Viesi, ierodoties ciemos, vienmēr jāpaciēnā, tā radusies doma par tējām un to ievākšanu. Peroties pirtī, nepieciešamas labas slotiņas, kuras Ģita pati gatavo. Tām jābūt pareizi sasietām, lai neizjūk, pareizi izkaltētām un labi jāsmaržo, kā arī jābūt pirtniekam ērtā garumā.

Veiksmīga sadarbība ar LLKC Preiļu biroju saimniecei ir izveidojusies “Laukiem būt!” apmācību programmā. Ģita

Foto: Iveta Sondore

Tiek ievākti visdažādākie ārstniecības un aromātiskie augi

vadījusi meistarklases, kurās labprāt dalās savā uzņēmējdarbības pieredzē ar jauniešiem, kurus iedrošina nebaidīties iesākt ar mazumiņu un īstenot savus sapņus. Tāpēc, runājot par pirts slotiņām, tiek piebilsts, ka slotiņu izgatavošana realizācijai būtu lieliska niša jauniešiem, jo pirtniekiem bieži trūkst labu, kvalitatīvu sagatavotu slotiņu, un pieprasījums būtu liels, ja būtu atbilstoša kvalitāte. Ļoti labs pieprasījums pirtnieku vidū būtu arī pēc ozola slotām. Ģita saka: “Svarīgākie nosacījumi, kas jāievēro, lai labi sasietu slotiņu, ir skaisti un pareizi to sakārtot, lai varētu labi sasiet un slotu neizjuku. Ļoti svarīgi ir pareizi izžāvēt, lai būtu skaista, zaļa, smaržīga. Svarīgi, lai tā būtu pareizajā garumā, jo kādam jau ar to slotu būs jāstrādā.”

Saimniece labprāt piedalās LLKC organizētajos semināros un mācību braucienos, jo tie sniedz jaunu skatījumu, idejas un uzdrīkstēšanos.

Viens no Ģitās sapņiem, kas tagad tiek īstenots, ir vasaras virtuvīte – kā

pati saimniece saka “vosorys kukneite”, kur vadīt meistarklases un darboties. Jāteic, ka darbi rit raiti, un palicis pavisam nedaudz, ko darīt. Saimnieki visu realizē pašu spēkiem, un viņiem tas lieliski izdodas.

Par patreizējo situāciju valstī Ģita izsakās ļoti optimistiski, lai gan, sākoties pandēmijai, domāja, ka viņas gatavotie produkti tā arī paliks plauktos un pieprasījums būs ļoti zems, bet reālā situācija bija pilnīgi pretēja. Pieprasījums pēc vietējiem un dabīgiem produktiem auga. Visas ievāktās tējas tika pārdotas, un pieprasījums pēc tām ir joprojām. Pašreizējā situācija ir mainījusi cilvēku paradumus un liek izvērtēt produktus, ko lietojam. Cilvēki vairāk pērķ un arī paši gatavo uzlējumus un sīrupus savas imūnsistēmas uzlabošanai.

Lauku cilvēks nekad nav bezdarbībā, vienmēr ir, ko darīt – galvenais visu veikt ar prieku un sirdi, jo tad ir rezultāts. Dzīvojot laukos, var daudz ko izaudzēt, Ģita priecātos, ja būtu salīdzinoši vairāk mazo audzētāju un darītāju, kuriem tas ir sirds darbs, un cilvēki būtu veselāki, ja lietotu to, kas mums pašiem izaug. Laukos ir arī daudz spējīgu un idejām bagātu jauniešu, kuri uzdrīkstas daudz vairāk. Vissvarīgākais it visā, ko Ģita dara, ir mīlestība pret darbu. Svarīgi, lai pašam būtu prieks un patika pret to, ko dara, tad viss izdodas – tieši to varam vēlēties ikvienam! **LL**

Iveta SONDORE,
LLKC Preiļu biroja
uzņēmējdarbības
konsultante
e-pasts: iveta.sondore@llkc.lv
tāl. 26444373

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018

Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone

“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319

Iespiests SIA “IBC Print Baltic”

“Lauku Lapa” var abonēt

Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163

Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsaucē obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.